

KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 1218/2010**av den 14 december 2010****om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa grupper av specialiseringsavtal****(Text av betydelse för EES)**

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av rådets förordning (EEG) nr 2821/71 av den 20 december 1971 om tillämpning av fördragets artikel 85.3 på grupper av avtal, beslut och samordnade förfaranden ⁽¹⁾,

efter att ha offentliggjort ett utkast till denna förordning,

efter samråd med rådgivande kommittén för kartell- och monopolförfrågor, och

av följande skäl:

(1) Förordning (EEG) nr 2821/71 ger kommissionen befogenhet att genom förordning tillämpa artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ^(*) på vissa grupper av avtal, beslut och samordnade förfaranden som omfattas av artikel 101.1 i fördraget och som avser specialisering, inklusive avtal som är nödvändiga för att åstadkomma specialisering.

(2) Kommissionens förordning (EG) nr 2658/2000 av den 29 november 2000 om tillämpning av artikel 81.3 i fördraget på grupper av specialiseringsavtal ⁽²⁾ definierar grupper av specialiseringsavtal som kommissionen ansåg normalt uppfylla villkoren i artikel 101.3 i fördraget. Med tanke på att erfarenheterna av tillämpningen av den förordningen, som upphör att gälla den 31 december 2010, på det hela taget varit positiva och med hänsyn till de ytterligare erfarenheter som gjorts sedan den förordningen antogs, är det lämpligt att en ny gruppundantagsförordning antas.

⁽¹⁾ EGT L 285, 29.12.1971, s. 46.

⁽²⁾ EGT L 304, 5.12.2000, s. 3.

^(*) Med verkan från och med den 1 december 2009 har artikel 81 i EG-fördraget ersatts av artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Innehållet i bestämmelserna är dock i sak oförändrat. I denna förordning bör hänvisningar till artikel 101 i EUF-fördraget i förekommande fall förstås som hänvisningar till artikel 81 i EG-fördraget. Genom EUF-fördraget infördes också vissa ändringar i terminologin, t.ex. ersattes "gemenskapen" med "unionen" och den "gemensamma marknaden" med den "inre marknaden". I denna förordning används EUF-fördragets terminologi genomgående.

(3) Denna förordning bör uppfylla de två kraven på att effektivt skydda konkurrensen och att ge företagen tillräcklig rättslig förutsebarhet. Samtidigt som dessa mål eftersträvas bör så stor hänsyn som möjligt tas till behovet av att förenkla den administrativa tillsynen och de rättsliga ramarna. Under en viss nivå av marknadsstyrka kan det i allmänhet presumeras att specialiseringsavtal som faller inom tillämpningsområdet för artikel 101.3 i fördraget ger upphov till positiva effekter som kommer att uppväga eventuella negativa effekter på konkurrensen.

(4) För tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget genom förordning är det inte nödvändigt att fastställa vilka avtal som kan omfattas av artikel 101.1 i fördraget. Vid en individuell bedömning av avtal som omfattas av artikel 101.1 i fördraget måste flera faktorer beaktas, särskilt strukturen på den relevanta marknaden.

(5) Förmånen av det undantag som fastställs genom denna förordning bör begränsas till de avtal som med tillräcklig säkerhet kan antas uppfylla villkoren i artikel 101.3 i fördraget.

(6) Sannolikheten för att avtal om specialisering i fråga om produktion bidrar till att förbättra produktionen eller distributionen av varor är störst om parterna har kompetenser och tillgångar eller verksamheter, eftersom de berörda företagen kan koncentrera sig på tillverkning av vissa produkter och följaktligen arbeta effektivare och erbjuda produkterna till lägre priser. Dessamma kan generellt sägas om avtal om specialisering i fråga om färdigställande av tjänster. Under förutsättning att konkurrensen är verkningsfull kommer konsumenterna sannolikt att få en skälig andel av de uppnådda fördelarna.

(7) Dessa fördelar kan uppnås genom avtal där en part helt eller delvis avstår från att tillverka vissa produkter eller färdigställa vissa tjänster till förmån för en annan part ("ensidig specialisering"), avtal där alla parterna helt eller delvis avstår från att tillverka vissa varor eller färdigställa vissa tjänster till förmån för en annan part ("ömsesidig specialisering") samt avtal där parterna förbinder sig att gemensamt tillverka vissa produkter eller färdigställa vissa tjänster ("gemensam produktion"). I den här förordningen kräver begreppen ensidig och ömsesidig specialisering inte att en part minskar kapaciteten, eftersom det räcker

med att produktionsvolymen minskas. Begreppet gemensam produktion kräver dock inte att parterna var för sig minskar sin produktionsverksamhet utöver räckvidden för sitt planerade avtal om gemensam produktion.

- (8) Ensidiga och ömsesidiga specialiseringsavtal är till själva sin karaktär sådana att de förutsätter att parterna är verksamma på samma produktmarknad. Det är inte nödvändigt att parterna är verksamma på samma geografiska marknad. Tillämpningen av denna förordning på ensidiga och ömsesidiga specialiseringsavtal bör följaktligen inskränka sig till scenarier där parterna är verksamma på samma produktmarknad. Avtal om gemensam produktion kan ingås av parter som redan är verksamma på samma produktmarknad men också av parter som vill gå in på en produktmarknad med hjälp av avtalet. Avtal om gemensam produktion bör därför omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning oberoende av om parterna redan är verksamma på samma produktmarknad.
- (9) För att fördelarna med specialiseringen ska kunna förverkligas utan att någon part helt lämnar marknaden i leden efter produktionen, bör ensidiga och ömsesidiga specialiseringsavtal endast omfattas av denna förordning om de föreskriver leverans- och inköpsskyldigheter eller gemensam distribution. Leverans- och inköpsskyldigheter kan vara exklusiva men behöver inte vara det.
- (10) Om parternas andel av den relevanta marknaden för de produkter som är föremål för ett specialiseringsavtal inte överstiger en viss nivå kan det presumeras att avtalet som regel kommer att skapa ekonomiska fördelar i form av stordrifts- eller diversifieringsfördelar eller bättre produktionsteknik, samtidigt som konsumenterna tillförsäkras en skälig andel av den vinst som därigenom uppnås. Om de produkter som tillverkas inom ramen för ett specialiseringsavtal är mellanprodukter som en eller flera av parterna helt eller delvis använder som insatsprodukter i sin egen tillverkning av vissa produkter i senare led som de därefter säljer på marknaden, bör undantaget enligt denna förordning gälla endast om parternas andel av den relevanta marknaden för dessa produkter i senare led inte överstiger en viss nivå. Om man i ett sådant fall endast beaktar parternas andel av marknaden för mellanprodukten negligeras den potentiella risken för att konkurrenter utestängs från marknaden för produkter i senare led eller drabbas av prishöjningar på insatsprodukter. Det finns emellertid inte någon presumtion för att specialiseringsavtal antingen omfattas av artikel 101.1 i fördraget eller att de inte uppfyller villkoren i artikel 101.3 i fördraget när tröskelvärdet för marknadsandelar enligt denna förordning har överskridits eller

andra villkor i denna förordning inte är uppfyllda. I sådana fall måste en individuell bedömning av specialiseringsavtalet göras mot bakgrund av artikel 101 i fördraget.

- (11) Avtal som innehåller begränsningar som inte är absolut nödvändiga för att uppnå de positiva effekterna av ett specialiseringsavtal bör inte undantas enligt denna förordning. Avtal som innehåller vissa typer av allvarliga begränsningar av konkurrensen som hör samman med fastställande av priser gentemot tredje part, begränsning av produktion eller försäljning och uppdelning av marknader eller kundunderlag bör i princip inte omfattas av den undantagsförmån som fastställs genom denna förordning, oberoende av parternas marknadsandel.
- (12) Bestämmelserna i denna förordning om begränsningen avseende marknadsandelar, om att vissa avtal inte undantas och om övriga villkor säkerställer normalt att de avtal som omfattas av gruppundantaget inte ger parterna möjlighet att sätta konkurrensen ur spel för en väsentlig del av de berörda produkterna eller tjänsterna.
- (13) Enligt artikel 29.1 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget ⁽¹⁾ kan kommissionen återkalla förmånen enligt denna förordning om den i ett visst fall konstaterar att ett avtal på vilket det undantag som föreskrivs i denna förordning är tillämpligt ändå har verkningar som är oförenliga med artikel 101.3 i fördraget.
- (14) Enligt artikel 29.2 i förordning (EG) nr 1/2003 får konkurrensmyndigheten i en medlemsstat återkalla gruppundantaget enligt denna förordning på den medlemsstatens territorium eller en del av detta, om ett avtal som omfattas av det undantag som fastställs i denna förordning i ett visst fall ändå har verkningar som är oförenliga med artikel 101.3 i fördraget på den medlemsstatens territorium, eller på en del av detta vilken uppvisar alla kännetecken på en avgränsad geografisk marknad.
- (15) Förmånen enligt denna förordning kan återkallas i enlighet med artikel 29 i förordning (EG) nr 1/2003 till exempel om den relevanta marknaden är mycket koncentrerad och konkurrensen redan är svag, särskilt på grund av övriga marknadsaktörers individuella marknadsställning eller kopplingar mellan andra marknadsaktörer som skapats genom parallella specialiseringsavtal.

⁽¹⁾ EGT L 1, 4.1.2003, s. 1.

- (16) För att underlätta ingåendet av specialiseringsavtal, som kan påverka parternas struktur, bör giltighetstiden för denna förordning fastställas till 12 år.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Definitioner

1. I denna förordning gäller följande definitioner:

- a) *specialiseringsavtal*: ett ensidigt specialiseringsavtal, ett ömsesidigt specialiseringsavtal eller ett avtal om gemensam produktion.
- b) *ensidigt specialiseringsavtal*: ett avtal mellan två parter som är verksamma på samma produktmarknad, varigenom en part samtycker till att helt eller delvis upphöra med produktion av vissa produkter eller att avstå från att producera dessa produkter och att köpa dem från den andra parten, som förbinder sig att producera och leverera dessa produkter.
- c) *ömsesidigt specialiseringsavtal*: ett avtal mellan två eller flera parter som är verksamma på samma produktmarknad, varigenom två eller flera parter ömsesidigt samtycker till att helt eller delvis upphöra med eller avstå från tillverkning av vissa, men skilda produkter och att istället köpa dessa produkter från övriga parter, som förbinder sig att producera och leverera dem.
- d) *avtal om gemensam produktion*: ett avtal varigenom två eller flera parter förbinder sig att gemensamt tillverka vissa produkter.
- e) *avtal*: ett avtal, ett beslut av en företagssammanslutning eller ett samordnat förfarande.
- f) *produkt*: en vara eller en tjänst, inbegripet både mellanprodukter eller tjänster i mellanledet och färdigprodukter eller tjänster i slutledet, utom distributions- och uthyrningstjänster.
- g) *produktion*: tillverkning av varor eller färdigställande av tjänster, även genom underleverantörer.
- h) *färdigställande av tjänster*: verksamhet i tidigare led, innan tjänsterna tillhandahålls till kunder.
- i) *relevant marknad*: den relevanta produktmarknad och geografiska marknad som specialiseringsprodukterna hör till och

dessutom – om specialiseringsprodukterna är mellanprodukter som en eller flera av parterna helt eller delvis använder internt för tillverkning av produkter i senare led – den relevanta produktmarknad och geografiska marknad som produkterna i senare led hör till.

- j) *specialiseringsprodukt*: en produkt som tillverkas inom ramen för ett specialiseringsavtal.
- k) *produkt i senare led*: en produkt för vilken en specialiseringsprodukt av en eller flera av parterna används som insatsprodukt och som dessa parter avyttrar på marknaden.
- l) *konkurrerande företag*: en faktisk eller potentiell konkurrent.
- m) *faktisk konkurrent*: ett företag som är verksamt på samma relevanta marknad.
- n) *potentiell konkurrent*: ett företag som, om specialiseringsavtalet inte fanns, på realistiska grunder och inte endast som en rent teoretisk möjlighet vid en liten men bestående höjning av relativpriserna sannolikt inom högst tre år skulle göra de nödvändiga ytterligare investeringarna eller ta på sig andra nödvändiga omställningskostnader för att komma in på den relevanta marknaden.
- o) *exklusiv leveransskyldighet*: en skyldighet att inte leverera specialiseringsprodukten till ett konkurrerande företag som inte är part i avtalet.
- p) *exklusiv inköpsskyldighet*: en skyldighet att köpa specialiseringsprodukten enbart från en part i avtalet.
- q) med *gemensamt* avses, i fråga om distribution, att parterna
- i) sköter distributionen av produkterna genom ett gemensamt team, en gemensam organisation eller ett gemensamt företag, eller
- ii) utser en tredje part till distributör på exklusiv eller icke-exklusiv basis, under förutsättning att denna tredje part inte är ett konkurrerande företag.
- r) *distribution*: distribution, inbegripet försäljning av varor och tillhandahållande av tjänster.

2. I denna förordning ska begreppen *företag* och *part* även omfatta dessa företags respektive anknutna företag.

Med *anknutna företag* avses:

- a) företag i vilka en part i specialiseringsavtalet direkt eller indirekt
 - i) har befogenhet att utöva mer än hälften av rösträttigheterna,
 - ii) har befogenhet att utse mer än hälften av ledamöterna i styrelsen, direktionen eller organ som rättsligt företräder företaget, eller
 - iii) har rätt att leda företagets verksamhet,
- b) företag som direkt eller indirekt gentemot en part i specialiseringsavtalet har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a,
- c) företag i vilka ett företag som avses i led b direkt eller indirekt har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a,
- d) företag i vilka en part i specialiseringsavtalet tillsammans med ett eller flera av de företag som avses i led a, b eller c eller i vilka två eller flera av de sistnämnda företagen gemensamt har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a,
- e) företag i vilka de rättigheter eller befogenheter som anges i led a gemensamt innehas av
 - i) parter i specialiseringsavtalet eller deras respektive anknutna företag som avses i leden a–d, eller
 - ii) en eller flera parter i specialiseringsavtalet eller ett eller flera av deras anknutna företag som avses i leden a–d, samt en eller flera tredje parter.

Artikel 2

Undantag

1. Enligt artikel 101.3 i fördraget och om inte något annat följer av denna förordning förklaras härmed artikel 101.1 i fördraget icke tillämplig på specialiseringsavtal.

Detta undantag ska gälla i den mån som sådana avtal innehåller konkurrensbegränsningar som omfattas av artikel 101.1 i fördraget.

2. Undantaget enligt punkt 1 ska tillämpas på specialiseringsavtal som innehåller bestämmelser om överlåtelse eller licensiering av immateriella rättigheter till en eller flera av parterna, under förutsättning att dessa bestämmelser inte utgör det primära syftet med dessa avtal, men är direkt knutna till dem och nödvändiga för genomförandet av dem.

3. Undantaget enligt punkt 1 ska tillämpas på specialiseringsavtal genom vilka

- a) parterna godtar en exklusiv inköpsskyldighet eller exklusiv leveransskyldighet, eller
- b) parterna inte självständigt säljer specialiseringsprodukterna utan distribuerar dem gemensamt.

Artikel 3

Tröskelvärde för marknadsandel

Undantaget enligt artikel 2 ska gälla på villkor att parternas sammanlagda marknadsandel inte överstiger 20 % på någon relevant marknad.

Artikel 4

Särskilt allvarliga begränsningar

Undantaget enligt artikel 2 ska inte gälla specialiseringsavtal som, direkt eller indirekt, ensamt eller i kombination med andra faktorer som parterna kontrollerar, syftar till något av följande:

- a) Fastställande av priser vid försäljning av produkterna till tredje part, med undantag för fastställande av priser som tas ut av direktkunder vid gemensam distribution.
- b) Begränsning av produktion eller försäljning, med undantag för
 - i) bestämmelser om överenskomna produktmängder vid avtal om ensidig eller ömsesidig specialisering eller fastställande av kapacitet och produktionsvolym i samband med avtal om gemensam produktion, och
 - ii) fastställande av försäljningsmål i samband med gemensam distribution.
- c) Uppdelning av marknader eller kunder.

Artikel 5

Tillämpning av tröskelvärdet för marknadsandelar

För tillämpningen av tröskelvärdet för marknadsandelar enligt artikel 3 ska följande regler gälla:

- a) Marknadsandelen ska beräknas på grundval av marknadsvärdet av försäljningen; om det inte finns några tillgängliga uppgifter om försäljningsvärdet på marknaden, kan uppskattningar som grundas på annan tillförlitlig marknadsinformation, däribland försäljningsvolymerna på marknaden, användas för att fastställa parternas marknadsandel.

b) Marknadsandelen ska beräknas på grundval av uppgifter som avser det föregående kalenderåret.

c) Marknadsandelarna för de företag som avses i artikel 1.2 andra stycket led e ska fördelas lika mellan de företag som har de rättigheter eller befogenheter som anges i artikel 1.2 andra stycket led a.

d) Om den marknadsandel som avses i artikel 3 från början inte överstiger 20 % men senare stiger över denna nivå, dock utan att överstiga 25 %, ska undantaget enligt artikel 2 fortsätta att gälla under två på varandra följande kalenderår efter det år då tröskelvärdet 20 % överskreds för första gången.

e) Om den marknadsandel som avses i artikel 3 från början inte överstiger 20 % men senare stiger över 25 %, ska undantaget enligt artikel 2 fortsätta att gälla under ett kalenderår efter det år då nivån 25 % överskreds för första gången.

f) Leden d och e får inte utnyttjas tillsammans, så att undantaget fortsätter att gälla längre än två kalenderår.

Artikel 6

Övergångsperiod

Förbudet i artikel 101.1 i fördraget ska inte gälla under perioden från och med den 1 januari 2011 till och med den 31 december 2012 i fråga om avtal som redan var i kraft den 31 december 2010 och som inte uppfyller villkoren för undantag enligt denna förordning, men som uppfyller villkoren för undantag enligt förordning (EG) nr 2658/2000.

Artikel 7

Giltighetsperiod

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2011.

Den ska upphöra att gälla den 31 december 2022.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 14 december 2010.

På kommissionens vägnar

José Manuel BARROSO

Ordförande